

Frančišek Ks. baron Tauffrer,

poslednji opat stiški in slovenski pisatelj.

(Kulturna črtica, sestavil *dr. I. Mauring*.)

Sv. Marka dan letos sta dospela dva očeta cistercijana v staroslavni, že nad sto let zapuščeni svoj dom v Stično ter sta ga zopet vzela v posest svojega reda. Slavnostni, ljubeznivi sprejem, katerega je priredilo ljudstvo z duhovniki vred, je jasen dokaz, da so se uresničile ta hip srčne želje vseh dobro in plemenito mislečih Dolenjcev: da se povrne posestvo prvotnemu namenu in da se zopet naselijo sinovi sv. Benedikta in bratje sv. Bernarda med njimi.

Marsikoga utegne zanimati žitje in delovanje stiškega samostana v zadnjih desetletjih, predno so ga odpravili. V ta namen predstavljam moža, plemenitega po rodu, plemenitega po mišljenju, za blagostanje in napredek svojega naroda vnetega moža, zadnjega opata stiškega: Frančiška Ksav. barona Tauffrerja.¹⁾ 12. sušca leta 1764. je zatisnil oči opat Viljem Kovačič. Dne 27. velikega srpana istega leta so se sešli stiški konventuali, da si izvolijo novega opata.

¹⁾ Naša podoba je posneta po izvorni oljnati sliki, ki visi v gradu Višnji (Weixelbach) pri Višnji Gori.

Pač ni nikdo slutil, da bo novo izvoljeni Frančišek Ksaverij zadnji opat najstarejšemu kranjskemu samostanu. (Stiški samostan je bil ustanovljen leta 1136. Prvega opata Vincencija [1136—1150] je poslal sam sv. Bernard s Francoskega.) Prišlo je drugače. Meseca listopada l. 1781. je izdal cesar Jožef II.

edikt, da se odpravijo po vseh dednih deželah moški in ženski samostani, kjer 1. ne strežejo bolnikom, ali se 2. ne odlikujejo v vedah, ali 3. ne poučujejo v šolah.

Komaj dva meseca pozneje je zadela moč tega edikta petero kranjskih samostanov. — Odpravljeni so bili bistriški kartuzijani, ljubljanske, loške in mekinske klarise in velesalske dominikanke.

Še so se stiški menihi tolažili, da njih samostana ne zadene ta ostri cesarjev ukaz. Saj so njih predstojniki uživali na cesar-

jevem dvoru največje časti in imeli povsod vplivno besedo. Habsburžanom je samostan z vsemi svojimi podložniki v vseh vojskah zvesto služil, za domačo deželo so imeli obilo zaslug. Povzdignili so do gmotne in duševne omike skoro vso dolenjsko stran. Bili so vsem okoličanom vzgled v naprednem



Frančišek Ks. baron Tauffrer.